

Számvetés Szeged fejlődéséről és gondjairól

Négy év a tervből

Mint arról beszámoltunk már olvasóinknak, Szeged megyei város tanácsa decemberben megtárgyalta: *hol tartunk a negyedik ötéves terv szegedi célkitűzéseinek megvalósításával?* A tervből még egy esztendő van hátra, így rendkívül időszerű volt a számvetés, hiszen jövőre a maradék feladatokra kell összpontosítani figyelmünket. A felmérést azonban az is indokolta, hogy a várospolitikai munkát azintól számos fontos párhátarozat jelent meg időközben. Hogy közülük csak a legfontosabbakat említsük: a munkásszótály helyzetéről, a nőkről és az ifjúságról szóló határozatok menetközben is számos indítékot adtak a várospolitikai alakításához, és gyarapították a tennivalókat. De utalhatunk az MSZMP Szeged városi bizottságának 1970. évi pártértekezletére is, amelynek határozatai ugyanebben az ötéves tervben kerültek napirendre. Mindemellett pártkongresszusra készül az ország, s a végrehajtás ellenőrzése egyúttal egy város készülődése is a jövő esztendő legfontosabb belpolitikai eseményére.

A decemberi tanácsülésről szóló tudósításunkban ígéretet tettünk olvasóinknak, hogy az egész várost érdeklő téma részletes ismertetésére visszatérünk. Összefoglalónk alapja Papp Gyulának, a városi tanács elnökének a tanácsülésen elhangzott expozéja.

A fejlődés jellemzői

Szeged lakossága számára megnyugtató és ígéretes a summázás: a város negyedik ötéves tervét a mostani számvetés szerint várhatóan teljesítjük, a városépítés néhány fontos dolgában pedig túlteljesítésre számolhatunk. Hogy a jelen prognózis ne csaljon meg bennünket, további jelentős erőfeszítésekre van szükség. Menet közben ugyan a terv eredeti célkitűzéseit jelentősen módosítani kellett, de ezek a változások inkább a nagyobb lehetőségek előtt nyitottak utat. Szeged fejlesztésére közel 15 milliárd forintot biztosított a kormány, s ez az összeg magában foglalja a termelés, a városépítés, a közműfejlesztés, a művelődés, az egészségügy és a szociális létesítmények sorozatát. Mindez teljes mértékben igénybe vette és kitöltötte a városban föllelhető munkaerő-, építésianyag- és szervezőkapacitás maximumát.

Ezek ismeretében az elmúlt négy esztendő eredményeit úgy becsülte föl a tanács, hogy Szeged történelme során még sohasem fejlődött ilyen dinamikus, ilyen robbanásszerűen. Mennyiségi és minőségi változások tömege sorolható fel bizonyításul: rohamosan megnőtt Szeged lélekszáma, ma már 170 ezer lakossal számolunk; a város területe megháromszorozódott, 112 négyzetkilométerről 334 négyzetkilométerre növekedett; a környező községekkel történt egyesülés nemcsak 30 ezer-

Termelés, lakás, közművek

Szeged termelési bázisa rohamosan gazdagodott az elmúlt négy tervévben. Lényegében kiépült a nyugati iparkörzet, és további fejlesztése napirenden van; óriási beruházások valósultak meg az olajiparban, melynek fejlődése korántsem tekinthető befejezettnek; új üzemek álltak a termelés szolgálatába, és számos gyár rekonstrukciója ment végbe; a foglalkoztatottság soha nem tapasztalt arányokat ért el, s így ma már 1000—1500 munkáskereső hiányával kalkulálunk. Ezek a körülmények nem indokolják újabb nagy iparfejlesztés igényét, inkább a további korszerűsítésre kell törekedni.

A város közös gazdaságai, a termelőszövetkezetek gazdasági színvonala ugyan csak kellő ütemben fejlődtek. Megteremtették a nagyüzemi gazdaságok feltételeit, több mint 600 milliót fordítottak a histermelés, a zöldség- és növénytermesztés inarszerű fejlesztésére. A lakásépítés a várospolitikai egyik legfontosabb kérdése volt és maradt. Ezért a lakásépítés tervével semmiképpen nem maradt és nem maradhat az a város. Jóllehet, 10 513 lakás szerepel a tervben — még mindig tízezerrel többet tartunk szá-

melés, a vízhálózat hossza pedig ma már 450 kilométer, a terv kezdetén számon tartott 283 kilométerrel szemben. Baktónak, Új-Petőfitelepek, Hattyastelepek és Mihályteleknek ugyan mind ez nem vigasz, de a tanácsnak az a szándéka, hogy soron kívül intézkedik lehetőségének határain belül a városrészek korszerű vízellátásáról is, bizonyára kellemes karácsonyi hír. A csatornahálózat mintegy 30 kilométerrel hosszabb, s ezzel 15—20 ezer lakás szennyvizének elvezetését oldják meg. A jövő nagy gondjai között szerepel egy szennyvíztisztító megépítése — 300—400 millió forint! —, amit sürget a becei vízlépcsőnek a Tiszára gyakorolt hatása, ugyanis a vízfolyás lassul majd. Ennél azonban sürgetőbb és közelebbi cél az alsóvárosi csatorna befejezése.

Várostarténelmi jelentőségű esemény volt Szeged életében, hogy kicserélték és földgázellátásra alkalmassá tették a gázvezetékeket. Fantasztikus az összevetés: 1964-ben 3,7 millió köbméter volt a város gázfogyasztása, az idén pedig várhatóan 97 millió köbméterre becsülik! A közvilágítási lámpák szá-

Városrekonstrukció és lakóház-tatarozás

A városrekonstrukció eredeti elképzeléseit nem sikerült maradéktalanul végrehajtani, mert a bontási költségek horribilis összegekre rúgnak, és a belső városrészekben nem lehet alkalmazni a modern építési technológiát, a hagyományos építőképesség pedig összehurcolódott. Megújult mégis több városrész: Tarján, Felsőváros, Újszeged és a Vedres utca és a Ládagyár környéke, a Maros utcai rész, a Nemestakács utca, s reprezentatív eredménye a városrekonstrukciónak az újszegedi intézményépítés. Ehhez csatla-

Oktatás, kultúra, közművelődés

Az összkép az oktatás, a kultúra és a közművelődés frontján is pozitív. Mindezekelőtt a gyermekintézmények és az iskolahálózat fejlesztése volt dinamikus. Az eredetileg tervezett 700 óvodai férőhely teljesítésében már 1400-nál tartunk. Összes erőnket és lehetőségeinket igénybe vette ez a túlteljesítés. Iskolai és gyermekintézményeink legkevésbé Tarjánban elégségesek, de évek-re van szükség ahhoz, hogy megnyugtató ellátást tudjunk biztosítani.

A tudomány otthonai nagyszűren szaporodtak, Szeged a biológiai kutatás hazai központjává vált, közművelődési intézményeink azonban nem elégségesek. Rendkívül hátrányos az örökség: az elmúlt 30 évben Szegeden nem épült közművelődési intézmény. Részben eredményként nagyra becsülhető az ifjúsági könyvtár és a gyermekkönyvtár létrehozása, az MTESZ-székház, az egyetemi KISZ-klub, s döntés van ifjúsági ház felépítésére a Tisza-parton — a tarjáni művelődési központ meg a központi könyvtár és levéltár megépítése azonban nem történik meg a várt időre. A Kamaraszínház fel-

Egészségügy és szociálpolitika

Megépült a négy tervévben a 150 ágyas elme pavilon, 200-zal több a bölcsődei he-

ma így aránylik 1970, illetve 1974 adataiban: 6366:9800. S az utóbbiból hateraz a korszerű, higiénegős lámpa.

A tanács a legtöbb bírálatot a közlekedés- és az úthálózat fejlesztése miatt kapja, s el is ismeri ennek jogosultságát. Annak ellenére is, hogy szinte leküzdhetetlen nehézségek tornyosulnak. Hiszen szélesítették a vásárhelyi kivezető utat, megépült az új Tisza-híd, az újszegedi hídfőtől Makóiig, a Petőfi sugárútól a határig előnyösen változtak az útviszonyok; tavaszig elkészül az 55-ös út is; korszerűsítették számos belvárosi útszakaszt; folyamatban van a villamospályák átépítése — de rendkívül zavaró, hogy legfontosabb útjainkat egyszerre bontották föl. Az építést nehezíti a közművek sokasága az úttestek alatt, sok az előre nem látott akadály. Mindemellett csekély az útépitőkapacitás, és gyöngye még a munkák szervezése, egyeztetése. Hogy mégis megindult ez a nagyarányú útrekonstrukció, s ennek folytatásaként emlegetjük az új Tisza-hidat és az Izabella-híd felújítását, majd a harmadik körút kiépítését, a döntő változás nem távoli jövő ígérete.

Városrekonstrukció és lakóház-tatarozás

A városrekonstrukció eredeti elképzeléseit nem sikerült maradéktalanul végrehajtani, mert a bontási költségek horribilis összegekre rúgnak, és a belső városrészekben nem lehet alkalmazni a modern építési technológiát, a hagyományos építőképesség pedig összehurcolódott. Megújult mégis több városrész: Tarján, Felsőváros, Újszeged és a Vedres utca és a Ládagyár környéke, a Maros utcai rész, a Nemestakács utca, s reprezentatív eredménye a városrekonstrukciónak az újszegedi intézményépítés. Ehhez csatla-

Oktatás, kultúra, közművelődés

Az összkép az oktatás, a kultúra és a közművelődés frontján is pozitív. Mindezekelőtt a gyermekintézmények és az iskolahálózat fejlesztése volt dinamikus. Az eredetileg tervezett 700 óvodai férőhely teljesítésében már 1400-nál tartunk. Összes erőnket és lehetőségeinket igénybe vette ez a túlteljesítés. Iskolai és gyermekintézményeink legkevésbé Tarjánban elégségesek, de évek-re van szükség ahhoz, hogy megnyugtató ellátást tudjunk biztosítani.

A tudomány otthonai nagyszűren szaporodtak, Szeged a biológiai kutatás hazai központjává vált, közművelődési intézményeink azonban nem elégségesek. Rendkívül hátrányos az örökség: az elmúlt 30 évben Szegeden nem épült közművelődési intézmény. Részben eredményként nagyra becsülhető az ifjúsági könyvtár és a gyermekkönyvtár létrehozása, az MTESZ-székház, az egyetemi KISZ-klub, s döntés van ifjúsági ház felépítésére a Tisza-parton — a tarjáni művelődési központ meg a központi könyvtár és levéltár megépítése azonban nem történik meg a várt időre. A Kamaraszínház fel-

Egészségügy és szociálpolitika

Megépült a négy tervévben a 150 ágyas elme pavilon, 200-zal több a bölcsődei he-

intézet, felújítottak tíz kórházi és rendelőintézeti osztályt — ám mindez szerény eredmény az elváráshoz és a szükségletekhez képest. Az ötödik ötéves tervben az egészségügyre, annak dinamikusabb fejlesztésére feltétlenül sort kell keríteni. Nagyön időszerű a kórházak felújítása.

A szociális otthoni ellátás fejlesztésére tervezett intéz-

A csatlakozott községek és a város

A környező községek és Szeged egyesülése történelmi folyamatra tett pontot. Az egyesülés azon az alapelven ment végbe gazdaságilag, hogy ezt az ötéves tervet az eredeti mutatókkal járják végig az egyesült helységek. Szeged mégis fontosnak tartotta, hogy máris egy testként kezelje a várossal a csatlakozott községeket, s az egységes várospolitikai jegyben segítségükre siessen, amiben csak tud. Így történt, hogy eredeti ötéves tervükben a községek mintegy 40 milliós keretet hoztak a közös háztartásba, ám a felhasználás már eddig megközelítette az 54 milliót. Ha ehhez még hozzávesszük azt a kalkulációt, hogy a terv végéig újabb 23—24 millió forintot ezekben a városrészekbe investálunk, máris az élet cáfolta meg az egyesüléskor gyakran elhangzott gyanakvást, miszerint a vá-

A várospolitikai egysége

Szeged fejlődésének ez az egyedülálló korszaka nagy próbatétel elé állította a tanácsot és annak apparátusát is. Mindenekelőtt a várospolitikai egységet kellett megteremteni és képviselni, hiszen köztudott, hogy Szeged városrészei nem azonos színvonalon és nagyságrendben fejlődnek. Most is magasabbak az igények a lehetőségeknél, s így volt ez már az ötéves terv elején is. Számos jogos kérelmet kellett elnapolni vagy hátrább sorolni, s minthogy az anyagi igények nem születtek anyagi forrásokból, a terv elején végzett gondos elosztáshoz kellett ragaszkodni. Új és pótigények kielégítésére nemigen volt lehetőség.

A tanács tagok a választókkal való találkozásokat a lakossággal megértették az emberekkel, hogy a város érdekeit egy keretben, egy nagy összefüggésben kell szemlélni, hiszen a legfontosabb

A legfontosabb feladatok

A negyedik ötéves terv teljesítése és az eltelt idő jól aránylik egymáshoz, mégis nagyobb erőfeszítésekre lesz szükség a jövő esztendőben a terv igazán sikeres zárásához. Minden anyagi és szellemi erőnket összegyűjtve, társadalmi segítséggel megtoldva kell gazdálkodnunk és dolgoznunk, hogy a terv megvalósuljon a városnak az eredeti célkitűzéseket.

Városépítő figyelmünket célszerű a jelenlegi feszültségek enyhítésére vagy megszüntetésére irányítani — nevezetesen biztosítanunk kell az építőképességet a tekintélyes lakásépítési célkitűzésekhez, meg kell gyorsítani az útelújításokat, a lakóházak külső tatarozásának meggyorsításával esztétikusabbá kell tenni a városképet, továbbra sem lehetünk elégedettek a gyermekintéz-

kedésekben csak az előkészületekig jutott a város, s itt újra a hagyományos építőképesség hiánya volt a legfőbb gond, jöllehet a pénzügyi fedezet sem volt komplett. Az anyagi lehetőségeket azonban korántsem merítettük ki: az ötéves tervre előirányzott 37,5 millió forintból ez év végéig csak mintegy 26 milliót sikerült felhasználni.

ros elszívja majd a községek től a lehetőségeket. A fejlesztési alaphoz nyújtott támogatáson túl a szakigazgatási szervek tervben felül gondoskodtak Kiskundorozsma városrészen körzeti gyermekgyógyász munkabizottság felállításáról és a bölcsőde felújításához nyújtott támogatásról; fogorvosi rendelőt hoztak létre ugyanitt; Algyő városrészen szintén gyermekszakorvost kapott és a rendelőhöz felszerelést; fogorvosi rendelő működik és a rendelőintézet fűtése is megoldódott Széreg városrészen; az éjszakai orvosi ügyeletbe bekapcsolták Gyálárét városrészt. Nagyobb tételeket is említhetünk azonban, hiszen másfél milliós támogatást kapott Dorozsma városrész az óvodák felújításához, gyors segítséggel hozták rendbe a Szikós fürdőt, legújabb napirendre került az algyői óvodafejlesztés.

kérdések megoldása van napirenden, és pedig egyetem városrész. Ugyanakkor a városi életet zavaró apróbb hibák megszüntetésére, az eddigénél sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani minden városrészen, de különösen az előregedett külvárosi részekben.

Javult a tanácsapparátus tevékenysége is, amelynek még mindig igen nagy az adminisztratív teherterele. Egy év alatt több mint 340 ezer volt az ügyiratforgalom; két és fél év alatt 687 új jogszabály jelent meg, amit meg kellett ismerni, el kellett sajátítani alkalmazásukat. A lakosságnak különösen nagy kényelmére szolgál a létrehozott ügyfélszolgálati iroda.

A tanács kapcsolata a lakossággal eleven és tartalmas. Négy év alatt 2500-nál több közérdekű bejelentés érkezett, a tanácsüléseken 150 interpelláció hangzott el.

A legfontosabb feladatok

A negyedik ötéves terv teljesítése és az eltelt idő jól aránylik egymáshoz, mégis nagyobb erőfeszítésekre lesz szükség a jövő esztendőben a terv igazán sikeres zárásához. Minden anyagi és szellemi erőnket összegyűjtve, társadalmi segítséggel megtoldva kell gazdálkodnunk és dolgoznunk, hogy a terv megvalósuljon a városnak az eredeti célkitűzéseket.

Városépítő figyelmünket célszerű a jelenlegi feszültségek enyhítésére vagy megszüntetésére irányítani — nevezetesen biztosítanunk kell az építőképességet a tekintélyes lakásépítési célkitűzésekhez, meg kell gyorsítani az útelújításokat, a lakóházak külső tatarozásának meggyorsításával esztétikusabbá kell tenni a városképet, továbbra sem lehetünk elégedettek a gyermekintéz-